

T.C.
Türk Eczacıları Birliği
Merkez Heyeti

Sayı: 21-464

Ankara
14.5.1985

BASIN BİLDİRİSİ

Eczacılık mesleğinin kuruluşunun 146. yılında yaşadığımız 14 Mayıs ECZACILIK GÜNÜ dolayısıyla Eczacılık Bilim ve Mesleğinin onurlu yerinin korunması, halk sağlığı hizmetinde olan eczacıların sundukları sağlık hizmetinin daha verimli ve etkin hale getirilmesi için bazı önemli konularda tedbir alınmasını bir kez daha önermekteyiz;

1) Eczacılık mesleğini yürütmek hak ve yetkisi sadece eğitim ve öğretim süreçlerini başarıyla tamamlamış gerekli kanuni şartlara sahip eczacılar içindir.

Bunların dışında; eczacı olmayan kişilerin eczane açıp işletmesine yol açabilen; meslek dilinde "muvazaa" adı ile anılan sahte eczanelerin açılabilmesini engellemeyen, uygulamaların kaldırılması doğru olacaktır.

Bu konuda Türk Eczacıları Birliği ve bağlı olan ECZACI ODALARINA etkin görev ve fonksiyon verilmesini istemekteyiz.

2) Halk sağlığının, koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin önemli maddi unsurlarından biri olan ilaç konusunda; zaman zaman görülen ilaç yokluğunun önlenmesi ve giderek artan ilaç fiyatları karşısında halkın alım gücünün azalması sonucunda tehlikeye düşebilecek olan halk sağlığının korunması için gerekli tedbirlerin alınmasını öneriyoruz.

İSTANBUL ECZACI ODASI KUTLAMALARI

Yer: İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
10.00 PANEL: Tıbbi İlk Yardımda Eczacının Karşılaştığı Sorunlar ve Görevleri

Başkanı Prof Dr. Gültekin SUNAM
Panelistler:
Prof. Dr. Kemal AYDINOĞLU
Ecz. Sabri KALYONCU
Ecz. Arslan GÜRÇAY
Ecz. Orhan TUNÇATAY

Fakülte birincilerine armağan verildi.
Fakültenin, Fatih Şehir Tiyatrosu'nda bir folklor gösterisi yapıldı.

20.30 Lalezar Müzikholünde Balo

ANKARA ECZACI ODASI KUTLAMALARI

(★)

14 MAYIS ECZACILIK GÜNÜ

Eczacılık Günü'nün 146. Yılı Odamızca düzenlenen program çerçevesinde geleneksel olarak kutlandı.

Her yıl olduğu gibi kutlama törenleri sabah saat 9.30'da Anıtkabir'e çelenk konulması ve saygı duruşu ile başladı. Oda Başkanımız Dr. Ecz. Akın Çubukçu Anıtkabir'deki deftere şu satırları yazdı. «Büyük Atatürk, Türk Eczacıları gösterdiği ilkeler çerçevesinde halk sağlığına hizmet etmenin kıvancı ve gururu içinde, huzurunda saygı ile eğilirler.»

Uzun yıllardan beri Eczacılık Fakültesi Salonlarında Odamızca hazırlanan programlar çerçevesinde yapılan toplantılar, bu yıl Kent Otel Salonunda yapıldı. Oda Başkanımız Dr. Ecz. Akın Çubukçu'nun açış konuşması ile saat 13.30 da toplantı başladı. Başkanımız Çubukçu'nun konuşmasına ilerki sayfalarımızda yer veriyoruz.

Oda Başkanımızın konuşmasından sonra Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti Başkanı Prof. Dr. Mekin Tanker kürsüye geldi. Tanker'in konuşma metnini de bültenimizin diğer sayfalarında bulabilirsiniz.

Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti'nin konuğu olarak törenlerimize katılan Uluslararası Eczacılar Birliği temsilcilerinden Mr. Martens ise, sözcüklerine aramızda bulunmaktan mutluluk duyduğunu ifade ederek başladı. FIP Başkanının iyi ni-

yet mesajını getirdiğini belirterek. FIP'in ana işleyinden söz etti. 69'ü aşkın ülkenin üye olduğu ve Dünya eczacılarının temsil edildiği bir kuruluş olan FIP'in ana amacının dünya genelinde eczacının sağlık hizmetlerinde gerektiği yere getirilmesi olduğunu vurguladı.

FIP'in Serbest Eczacılar Seksiyonu Başkanı Mr. Winters'da 146. Yıl dönümümüzü kutlayarak, eczacılar şu ana kadar çok şey başarmıştır. Bundan sonra da daha fazlasını başaracaktır dedi.

Daha sonra ise Ankara Eczacı Odası'nın öncülüğünde kurulan ve kısa süre içerisinde Ankara'daki eczanelerin büyük bir ekonomik desteği durumuna gelmiş olan Ankara Ecza Koop Yönetim Kurulu Başkanı Ecz. Turgut Özden günün önemi ve Ankara Ecza Koop'un çalışmaları konusunda kısa bilgiler verdi.

Açış konuşmalarından sonra, Odamızca 40 yılın doldurmuş üyelerimize ve akademik olarak başarı gösteren meslektaşlarımız ile fakültelerde dereceye girmiş olan meslektaşlarımıza, geleneksel onur ve başarı belgeleri verildi.

Bu yıl ilk kez olarak düzenlenen Bilgi aktarımı ve bilgi aktarım masalarında, tartışma uygulaması ise meslektaşlarımız tarafından ilgi ile karşılandı.

İlk bilgi aktarım konusu olan Biyoyararlanım konusunda H. Ü. Eczacılık Fakültesi'nden Sayın Prof. Dr. Gül Ayanoğlu kısa açıklamalarda bulundu.

İkinci konu olarak seçilen «Eczacılıkta Bilgisayar Kullanımı» konusunda ise, H. Ü. Eczacılık Fakültesinden Doç. Dr. İsmail Üstel'de

meslektaşlarımıza aydınlatıcı bilgiler ilettiler. Üçüncü ve son konu olarak seçilmiş olan «6197 sayılı Eczaneler ve Eczacılar Kanunu» konusunda ise Ecz. Aydın Bensen yapılan çalışmaları kısaca özetleyerek, meslektaşlarımızdan bu konuda önerilerini ve görüşlerini tartışma masalarına iletmelerini istedikler.

Toplantının bu bölümünden sonra Kent Otel Kokteyl Salonu'nda kurulmuş olan üç konu ile ilgili masalarda konularında uzmanların da oturduğu kişiler ve toplantıda bulunan, meslektaşlarımız arasında ilginç tartışmalar ve bilgi alışverişi ilgi ile izlendi. Konuları ve bu tartışmaları bültenlerimiz sayfalarında da iletmeyi arzulamaktayız.

Kutlama programı kokteyl ile sona erdi. Bu yılki kutlama programının sosyal etkinliklerinden dostluk futbol maçı Anıttepe tesislerinde yapıldı. Büyük Sürmeli Oteli salonunda yapılan geleneksel Eczacılar Gecesi ile sonuçlandı.

ANKARA ECZACI ODASI BAŞKANI ECZ. AKIN ÇUBUKÇU'NUN KONUŞMASI

«Değerli konuklar, Sevgili Meslektaşlarım,

14 Mayıs Eczacılık Günü'nün 146. Yılında Ankara Eczacı Odası Yönetim Kurulu adına hepinize esenlikler diliyorum ve hoş geldiniz diyorum. Bu mutlu ve güzel günümüzde Uluslararası Eczacılık Fede-

rasyonu temsilcileri meslektaşlarımızı da aramızda görmekten kıvanç duyuyor, bir kez daha hoş geldiniz diyorum.

Geçen 14 Mayıs'tan bu güne bazı önemli sorunlarımızın çözümlendiğini bazılarının ise kronik durumunu koruduğunu görüyoruz. Şimdi şu son bir yıl içerisinde mesleğimizle ilgili olumlu olumsuz gelişmelere kısaca değinmek istiyorum.

İtalya, Fransa gibi ülkelerde her 5 bin kişiye bir eczane düşmektedir. Bu gün eczane sayısı açısından Türkiye bu standartlara yaklaşmıştır. 9500 eczane, 50 milyon nüfusa; dolayısıyla bir eczane 5200 kişiye cevap verir niteliğe gelmiştir.

Sayısal açıdan batı standartlarına gerçi yetişmiştir. Ama hizmet açısından aynı yere getirilmiş midir Buna ne yazık ki evet demek çok zordur. Çünkü günümüzdeki eczaneler nitelik yönünden olsun, üreticilik yönünden olsun bırakınız belli bir düzeye gelmeyi; bundan 30-40 yıl önceki düzeyini bile koruyamamıştır. O yıllarda saygıyla girilen eczane; bu gün sıkıntılı hastanın bağırıp çağırdığı bir öfke yatıştırıcı yer durumuna gelmiştir. İlaç raftan alıp, sarıp verme dışardan herkesin yapabileceği bir iş gibi görüldüğü için eczacı da saygınlığından olmuştur. Eczacının üretime geçirilmesi bu gün artık kaçınılmaz duruma gelmiştir.

Psikotrop ilaçların satışları her ne kadar reçetesiz yapılmamaktaysa da henüz bir standardizasyona kavuşamamıştır. Uzun zamandan beri hazırlıkları yapılan üçlü reçete

sistemi uygulamaya henüz konulmamıştır. Yapılan çalışmalar bağlayıcı bir nitelik kazanmamış ve halen ilaç Danışma Kurulu'nun gündeminde bulunmaktadır. Ayrıca reçetesiz satılmaması gereken ilaçların listesi her eczaneye dağıtıldığı halde, gerek kamu, gerek serbest kesimde çalışan hekimlere gönderilmediği için, eczanede alkolün kullanılması sorumlu eczacı olmaktadır. Ashında bugün Ankara'da psikotrop sınıftan bir ilacı reçetesiz alamazsınız. Meslektaşlarımızın bu duyarlı davranışını yürekten alkışlıyoruz.

Kamu eczacılarının sorunları hiçbir çözüme ulaşmamıştır. Özlük hakları, kadro ve dereceleri geçmiş yılların bir uzantısı olarak durmakta, gün geçtikçe ağırlaşan ekonomik koşullar kamu eczacısının belini bükmektedir. Ankara Eczacı Odası Türk Eczacıları Birliği ile birlikte bu konuda bazı girişimlerde bulunmuşsa da bürokratik engelleri aşamamıştır. Bu konuda üzüntülüüz.

Eczacı, eczanesini üretime yöneltmelidir. Bu günlerde T.E.B. eczanelerde yapılabilecek ve yapılması gereken yaklaşık 300 kadar formül içeren bir yapıt hazırlamış ve bastırmıştır. Bu ilaçlar belki bugün her eczanede yapılamayabilir. Ama bu bir başlangıçtır. Gelişmesini kesinlikle tamamlaması gereken bir nüvedir. T.E.B.'nin bu çalışmasına, eczaneleri daha nitelikli ve üretime yönelik bir duruma sokacağına inanıyoruz ve destekliyoruz. Eczanelerin bu günkü görünümünün nitelik ve nicelik açısından değiştirilmesini arzu ediyoruz.

Muvazaah eczaneler konusun-

da. Odamızın tüm duyarlılığı ve titizliğine karşın, başarılı bir mücadeleye verdiğimiz söylenemez. Yetkili kurumların bu mücadelede bizlere yardımcı olmadığı gerçeği de yadsınamaz. Eczane açılma işlemlerinin azaltılması düşüncesiyle; Odalardan istenen belge kaldırılmış, bunun yerine doldurulacak formu sadece Oda kayıt nosu ve tarihi istenilmekle yetinilmekte, bunun doğru olup olmadığı dahi odalardan sorulmamaktadır. Bu da muvazaalı eczaneleri en iyi tanıma olanağına sahip eczacı odalarını devreden çıkarmış olmaktadır. Durum üzücü ve acıdır.

Sürşarj hakkı sonunda yasallaşmıştır. Tüm odaların ortak çabası, T.E.B. Merkez Heyeti'nin konuya çok iyi sahip çıkması ile bu sorun çözümlenmiştir. Burada şunu da özellikle vurgulamak isterim ki, yıllarca eczacının en büyük sorunlarından biri olan sürşarj konusuna S.S.Y. Bakanımız sayın Mehmet Aydın gerçekçi bir anlayış ve ekonomist gözüyle konunun çözülmesinde etkinlik sağlamış, gereken her kolaylığı sakınmadan ortaya koymuştur. Kendilerine teşekkürü odam ve meslektaşlarım adına bir borç biliyorum.

Majistral tarife 1982'den beri değişmemiştir. 1984 Ağustos'unda Bakanlığa sevk edilen taslak tarife henüz onaylanmamıştır. İlaç firmalarının zam isteklerine 10 gün içinde cevap veren yetkililer nedense bu isteğimize ilgi göstermemiştir. Doktor viziteleri hastane ücretleri, sürekli artarken eczacı meslek hakkı hala 3 yıldır yerinde saymaktadır. Bu eczacıya verilen bir cezadır.

Türkiye'de 1810 ilaç 3254 değişik farmasötik biçimde üretilmektedir ve kişi başına yılda 2068 TL'lik ilaç tüketilmektedir. Bu rakamlar diğer gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında, yahut istatistik tablosuna geldiğinde, son sıralarda yer almış olduğunu görürüz. Her türlü devlet desteğine sahip olan, pazarlama sorunu olmayan ve bir türlü gelişemeyen, dışa bağımlılıktan kurtulamayan ilaç sanayimiz, tüm sorunlarının çözümünü genelde ilaca yapılacak zammı bağlamış görünmektedir. İlaça yapılacak zammaların gerekçeleri olarak 2 temel neden gösterilmektedir. Bunlardan biri kalitenin yükseltilmesi, ikincisi ilaç sanayiinde yatırım hacminin genişletilmesidir.

Ucuz ilacın kalitesiz, pahalı ilacın kaliteli olacağı gibi düşünce olamaz. Kaldı ki üretici firmaların ilaçlarını kaliteli üretmek zorunluluğu vardır. İlacın zam olarak piyasaya sürülmesi, kalitesini arttırıyorum gerekçesine dayanıyorsa, zam öncesi ilaçların kalitesiz veya düşük kaliteli olduğu görüntüsünü yaratmaz mı?

Bugün ilaç sanayimizin önde gelen ve ulusal ilaç endüstrimizi kurup geliştirdiklerini savunan üretici firmaların holdingleşme yoluna girdiklerini gözlemekteyiz. Bu firmaların bir çoğu yatırımlarına ilaç yoluyla girdiklerini bu yolla geliştikten sonra, daha da bir kârlı alanlara kaydıklarını görmekteyiz. Gıda, pazarlama, tuvalet ve inşaat malzemeleri gibi.

İlaç fiyatlarının serbest bırakılmasından doğan kârın; yüksek kaliteli ilaç üretimine, yatırım hacminin genişletilmesine değil de, hol-

dinglerin daha kârlı gördükleri bir alana kaydırabilecekleri endişesini taşımaktayız.

İlaç fiyatlarının serbest bırakılması bugün ilaç pazarlama harcamalarına bir canlanma sağlamış; rekabet fiyatta değil, reklamda ken-

dini göstermiştir.

Sonuç olarak ilaç tüketiminde suni bir artış sağlamaya yönelmiştir. Bunun sonuçlarını da geçmişte bütün açıklığıyla yaşamış ve görmüştük. Hepinize saygılarımla selamlarım.

(★) Ankara Ecz. Odası Bülteninden.

İZMİR ECZACI ODASI KUTLAMALARI

Eczacılık mesleğinin 146. yıl-dönümü kutlamaları; odamız önderliğinde 14 Mayıs 1985 günü oda yönetim kurulu üyelerimiz, Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı sayın Prof. Dr. Aslı Özer ve bir grup meslektaşımızın katılımıyla Atatürk Anıtına çelenk koyarak başladı. Atatürk Kültür Merkezinde yapılan törene Sayın valimiz Vecdi Gönül, İl Sağlık Müdürümüz Sayın Dr. İbrahim Öztürk, Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Aslı Özer ve öğretim üyeleri, Basın mensupları, pek çok meslektaşımız ve öğrenci arkadaşlarımız katıldı.

Açılış konuşmasını yapmak üzere ilk sözü alan oda yönetim kurulu başkanı Sayın Ecz. Ahmet Reha Karaca özetle şunları söyledi:

«Eczacılık Eğitiminin 146. akademik yılına, 14 Mayıs günlerinin gelenekselleşen mesleki bir platform haline gelişinin 17. yılına ve Türk Eczacıları Birliği bünyesi içinde kurulan ilk 7 odadan biri olan İzmir Eczacı Odasının 29. yılına erişmiş bulunuyoruz. Bu anlamlı günü onurlandıran siz konuklarımıza ve sayın meslektaşlarımıza Yönetim Kurulumuzun

(★)
en içten teşekkürlerini sunuyorum.

Mesleki deneyimden kaynaklanan yüksek bilinç ile gençlik dinamizminin bir araya getirilmesi eczacılık sorunlarının çözümüne olduğu kadar sorunlarının çözümünde büyük katkılar sağlayacaktır. Sonuçta ülkemiz insanlarının toplumsal çıkarları ile özdeşleşecek bu türde çalışmalarında ancak fakültemiz ile mesleki örgütlerimiz ortaklaşa düzenleyecekleri etkinliklerle sağlanabilirler.

Eczacılık bilim ve mesleği, sağlık hizmetleri zincirinin önemli ve vazgeçilmez bir parçasıdır.

Eczacı, ilaç alanında uzman sağlık elemanıdır. Eczacının, sağlık alanındaki görev ve yetkileri devredilemez, bundan vazgeçilemez.

İlaçların kompozisyonu, preparasyonu, saklanması ve reçete edilişi gibi bilgilere ancak derinlemesine sahip ve sadece uzman kişiler o konuda söz sahibidirlere.

İlaçla ilgili gerekli engin bilgilerle donanmış uzmanlar eczacılardır. İlaçla ilgili tüm konuları içeren bilgileri akademik bir eğitimi tamamlayarak edinen kişiler yine eczacılardır.

Bu anlayış içinde bir sağlık elemanı olan eczacıyı, sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için, olması gerektiği yerde görmek hak ettiği değeri vermek; vatandaşlarımızın sağlık sorunlarının çözümünde yetişmiş insan gücü olarak en verimli hizmeti sağlayabilecek konuma doğru bir biçimde oturtmak gereklidir.

Ülkemizde halâ eczane bulamamanın sıkıntısını çeken bölgeler olduğu gibi hastane hizmetlerinde, ilaç sanayinde, ilaç kontrolünde eczacının bilimsel iş gücünden yeteri kadar yararlanılabildiği de söylenemez.

Sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi ve yapılan tedavinin yararının arttırılması amacıyla hizmet eden hastane eczacılığı, kliniک eczacılık gibi çağdaş kavramlar artık Türkiye'de de gereği gibi anlaşılmalıdır.

Eczacılıkta meslekte uzmanlık eğitiminin yurt düzeyinde yaygınlaştırılması ile ilaçta kontrolün daha da etkinleştirilmesi ilaç ve hammaddesinin üretiminde uzman eczacıların işgücünden daha geniş bir biçimde yararlanılması ve bu amaçlarla gerekli yasal düzenlemelerin yapılması sağlık hizmetini daha üst düzeye çıkaracaktır.

Daha sonra Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi adına Sayın Doç. Dr. Tekant Gözler söz aldı ve özetle şöyle dedi;

Geçen yılda böyle bir toplantıda söz almış ve eczacılık mesleğinin mutlak surette yüksek öğrenim gerektiren bir bilim dalı olduğunu savunmuş-tum. Tüm dünyada görülen ilerleme ve gelişme farmasötik dallardada kendini gösteriyor. Uzay laboratuvarlarında da yapılan ilk deneylerin başında ilaç sentezleri yer alıyor. Mevcut bilgiler her geçen yıl büyük bir artış kaydediyor. Yeni bilim dalları oluşuyor. Bütün bu ilerlemelerin ışığında mesleğimizdeki öğretim süresi olan 4 yıl çok yoğun bir duruma ulaştı. Lisans seviyesinde verilmesi gerekli olan bilgiler, asgari 5 yılı gerektirmektedir. Onun için Fakültelerimizde öğretim süresi 5 yıla mutlaka çıkartılmalıdır.

Her 5-6 yılda bir öğretimde çok büyük ilerlemeler ve gelişmeler oluşuyor. Bu değişik bilgiler meslektaşlarımıza mutlaka aktarılmalıdır. Bununda yolu bilimsel içerikli yayınlar-dır. Mesleğimizde lisans üstü eğitimin önemi gün geçtikçe artmaktadır. Artık yurdumuzda yerli teknoloji oluşturulmak ve yabancı teknolojiyle boy ölçüşebilecek bir seviyeye ulaştırılmaktadır. Bunun için yetişmiş insan gücüne ihtiyaç çok fazladır. Lisans üstü eğitimin önemi işte burdadır.

Fakülte döneminde uygulanan stajlar çok faydalıdır. Staj konusuna gereken önem veril-meli öğrenci arkadaşlarımızın eski ve tecrübeli meslektaşlarımızın bilgilerinden faydalanması sağlanmalıdır. Teşekkür ederim.

Daha sonra İzmir Valisi Sayın Vecdi Gönül söz aldı ve özetle şöyle dedi;

Eczacılık mesleği; sağlık hizmetlerinin ayrılmaz bir parçasıdır. İnsanlığın ilk zamanla-

rından bu güne değin bu meslekte var olmuş ve günün şartlarına ayak uydurarak gelişimini sürdürmektedir. Eczacılık bilgisi artık 4 senelik sınırı zorlamaktadır.

Bugüne değin tüm eczacı arkadaşlarımızın sağlık hizmetine sağladığı faydaları inkar edilemez. Halkımıza en yakın sağlık elemanları eczacılardır.

Eczacı arkadaşlarımız nöbet konusuna mutlaka riayet etmek, açılış kapamış saatlerine uymalıdır. Eczacılar eczanelerinin başında bulunmak eczane yönetimini kalfalara bırakmamalıdır. Bu husus eczacılığın saygınlığı açısından çok önemlidir. Bu gibi hususlara odanızda gerekli hassasiyeti göstermesi şarttır. İzmir genelinde 950'den fazla eczane mevcuttur. Bunun 600 den fazlası metropol sınırları içindedir. Uyuşturucu ilaçlar mutlaka reçete ile satılmalıdır. Türk gençliğini bekleyen tehlikelerden birde uyuşturucu müptelâlığıdır. Şimdilik böyle bir durum söz konusu değildir. Ama üzerinde hassasiyetle durulmalıdır.

Türkiye'de hastalarımız kendilerine en yakın sağlık elemanını eczacı olarak görüyor. Maddi imkansızlıklar doktoro gitmeden eczacıya danışma durumunu gündeme getiriyor. Bence bu iş pek sağlıksız sayılmaz. Hasta kendi kendine ilaç kullanacağına bu işi en iyi bilen uzman olan eczacıya danışmak bence yerindedir. Eczacıların hastalarımıza büyük katkıları olmakta onları uyarıcı ve yol gösterici görevlerini en iyi şekilde yapmaktadırlar. Teşekkür eder başarılar dilerim.

Bu açılış konuşmasından sonra panele geçildi.

Paneiden sonra düzenlenen

basın toplantısına katılan panelistler ve oda yönetim kurulu üyeleri gazetecilerin çeşitli sorularına cevap verdiler. Akşam ise Göl Gazinosunda akşam yemeği verildi.

Klinik Deneş Safhasına Gelmiş İlaçların İnsanlar Üzerinde Denenmesi

KATILANLAR

— Prof. Dr. Kazım TÜRKER (Ankara Üniv. Tıp Fak. Farmakoloji Ana Bilim dalı Öğretim Üyesi)

— Prof. Dr. Gencay GÜRİSOY (İstanbul Üniv. Çapa Tıp Fak. Nöroloji Bilim dalı eski Öğretim Üyesi)

— Ecz. Necla BAĞ (Yurtoğlu İlaç San. Genel Müdürü)

— Fusun ÖZBİLGİN (Cumhuriyet Gazetesi)

— Ecz. Ahmet KARACA (İzmir Eczacı Odası Başkanı)

Prof. Dr. Kâzım TÜRKER :

İlaç deyince; bütün klinik deneylerden geçmiş hekimin ve eczacının hizmetine girmiş maddeler akla gelir. İlacın araştırılması diye bir konu olmaz. Bir madde ilaç haline gelene değin yıllarca süren ve yüzlerce klinik deneyden in-vitro ve in-vivo denemelerden geçmiş ve üzerinde hiç bir tartışma ve spekülasyona açık olmayan bir nitelikte olmalıdır.

Bu konu yeni değildir. Eski tarihlere dayanır. İnsanlıkla beraber nasıl bir seyir takip ediyor? İlk insanlardan olan İnkalar keşiflerde kullanmış-

lar. Kına bitkisini araştırmışlar. İspanyol pazarlarına bu ka bukları götürmüşler. Amazon yerlileri savaş aracı olarak kullanılmak üzere kürarı keşfetmişler. Bunların yarar ve zararları var. Mayaların, psiko-farmakolojide etkin maddeler olan bazı mantarları yemesi bu yararlığın tamamen yok olmasına sebep olmuştur. Lijerzik asit Hoffman tarafından kendi üzerinde denenmiştir. Bunların uterus üzerindeki etkileri bazı gönüllü kadınlar tarafından denenmiş. Hindistan'da, geyik boynuzu tozunun seks gücünü artırdığı saptanmış. Aslında bu yanlışlar.

Zamanla; bulunan bu tür maddelerin insanları üzerinde ki yarar ve zararları ölçülme-ye başlanmış. Birtakım kurallar konmuş. İn vitro ve invivo araştırmalar tamamlanmadan bu maddeler klinik araştırmalara sokulmaz olmuşlar. İlaç denemeleri olarak çeşitli fazlar oluşmuş.

A) İn vitro ve invivo akut kronik safhalar

b) FAZ-I: Klinik denemeler (yetkili otoritelerden izin alındıktan sonra bazı gönüllülerde denenmesi)

c) FAZ-II: İlacın etkin spektrumu

d) Faz-III: İlaç diye ruhsatlandırmadan önce yapılan çok boyutlu denemeler.

Birinci faz kolayca yapılır. Çok ilerde bulunan ilaç endüstrisi ilk fazı kendi memleketlerinde kolayca yaparlar. Bundan sonraki deneyler başka memleketlerde para verilerek gerçekleştirilir. Esas klinik fazlar gelişmiş Üniversitelerde tamamlanır. İnsanlar üzerindeki denemeler ise Etyopya, Zambiya, Filipinler gibi gariban ülkelerde para karşı-

lığı yapılır.

Bir moleküler yapıya bir nitro veya bir metil gurubunun girmesiyle aktivite büyük değişikliklere uğramaktadır. 1935 lerde anti histaminik olarak metil amin bulundu. Ondan sonra bu guruba çeşitli guruplar ilave edilerek yüzlerce antihistaminik elde edildi. Türkiye'ye yüzlerce antihistaminik girdi. Bu ilaçlar uyku hali veriyor. Araç kazalarına yol açıyor. Antikolinerjikler mide ülserini önlüyor. Ama sonradan bir çok yan etkisine rastlandı. Bütün bunlar ilaçların tam olarak denenmeden sağlığın hizmetine girdiğini gösteriyor. Bu üzerinde hassasiyetle durulması gerekli bir konudur.

Ecz. Necla BAL : Şu ana kadar Türkiye'de ilaç hammaddesi bulmuş, keşfetmiş herhangi bir kişi yok. İlaçlarda deneme aşaması kaçınılmazdır. Hayvan deneyleri ile destekleniyorsa insanlar üzerinde de denenmelidir. ABD'de hükümlüler, hayır kurumları hastanelerindeki ve ekonomik güçlüğü olan öğrenciler üzerinde denemeler yapıyor. Endüstrinin gelişmesi ile beraber hızlı bir ilaç çeşidi üremekte. Denelerde kullanılan doz da çok mühim. Denelerin güvenilirliği söz konusu. 1950 li yıllarda A.B.D. de bulunan ilaçlar insanlar üzerinde denenmiş. Sonraları bunların yan etkilerine rastlanıyor. Böylece bu konuya sınırlamalar konuyor. Hastaların ve hükümlülerin neden gönüllü olduğu üzerinde durulmuş. Yapılan araştırmalar bunun parayla ilişkisi olmadığını göstermiş. 2 nedeni var: a) korku faktörü b) suçluluk duygusu.

Deneyle ilk çalışmalar kimde yapılmalı şimdi endüstri

buna cevap arıyor. Farmakokinetik ve toksikolojik denemelerin hangisi önce yapılmalı Başlangıç dozu nasıl olmalı?

A.B.D. de günümüze kadar sürdürülen denemelerde yaygın yanlışlara saptanmış. Gelişmiş ülkeler deney safhasını geliştirmekte olan ilaçlar az gelişmiş olan ülkelere aktarmışlar. Para karşılığı oralarda ilaçlar insanlar üzerinde deneniyor. Bu durum çeşitli sorunlara yol açabiliyor. Bizim ülkemiz şu anda ilaç bulacak bilgi birikimine sahip değildir. Şimdilik yapacağımız şey bu denemelere katılmamaktır. Çok katı kurallar koyarak; memleketimizi ilaç denemelerinin ülkesi olmaktan çıkarmayız.

Fusun ÖZBİLGİN : Biz gazetecilerin çok zorlandığımız bir hususu vardır. Bildiğimiz bir konuyu araştırmak ve konuyu kamu adına duyurmak. Bilmediğimiz bir konuda doğru verileri bulmak oldukça geniş araştırma ve çalışmayı gerektiriyor. Onun için ben işin başında şu soruyu kendime sordum. Niçin Türkiye'de üretilmeyen bir madde Türk insanı üzerinde denensin. Bunun için yoğun bir araştırmaya giriştim. Bu işin uzmanlarıyla görüştim. Pek çok hocamız adlarının açıklanmasını istemeden, fikirlerini söylediler. Bazıları beni bu araştırmadan çevirmek istedi. Bazıları işe sağcılık, solculuk meselesiyle bakmaya çalıştı. Bazı ruhsal yapısı bozuk hastalarla görüşmelerim oldu. Onlarda adlarının açıklanmasını istemediler. Bazı kişiler bu araştırmama karşı çıktılar. İstanbul Tabib Odası başkanının H.Z.İ. Vakfında çalıştığını öğrendim.

Gazetecilikte araştırma konusu oldukça zor ve çalışma isteyen bir husus. Onun için araştırma üzerinde fazla durulmaz. Basın daha ziyade sansasyon peşinde koşar. Onun için bu tip konular zamanla unutulur gider. T.R.T. de bu konularda maalesef çok yetersiz kahyor. Bu tip konuların aydınlığa çıkartılması ancak meslek odalarının çabalarıyla mümkün olabilmektedir. Bana bu imkanı sağlayan İzmir Eczacı Odasına teşekkür eder yapacağı çalışmalarda başarılar dilerim.

Prof. Dr. Gencay GÜRSOY : 1960 lı yıllarda İsrail ve Yunanistan'da dünyanın en uzun süren Tıp grevleri oldu. Sonuç ne oldu dersiniz? Bu dönem zarfında İsrail ve Yunanistan'da ölüm oranı düştü. Tıp dahil kendine çeki düzen vermek zorundadır. Tıbbın üzerine oturduğu bir kaç saçı ayağından ilki fünanizmdir. Tıp; dinle bütüncüyle çatışır. Uzun yıllar bu çatışma süregelmiştir. Zamanımızda hümanizm geri plana atılıyor. Hekim ekmek kavgası içine giriyor. Hekimlik profesyonelleşiyor (Bilimsel deyim). Sağlık sorunu kaba determinizle çözülemez. Temel bilimler öylesine büyük gelişme gösteriyor ki hekimin bu bilgilerin tümünü öğrenmesine imkan yok. Bilim adamlarında bunların klinik araştırmalarını yarıyamamak yapıyor. Bu bilgi tekelciliğine son vermek lazımdır. Hekimler tedavi amacıyla yazdıkları ilaçlar konusunda da tam bir bilgiye sahip değildirler. Prospektüsler ve tanıtım şemaları çok yanlış ve skandal denebilececek bilgilerle dolu. Letal dozu 20.000 tablet yazılı bir ilacın 2 ampulünün insanları öldürdüğüne şahit oluyoruz. Yarım Rohypnol tablet beni Bursa İzmir otoyolun-

da uyutmaya yetti.

İlaç konusu; pazar ekonomisi boyutlarına terkedilecek bir olay değildir. Amerika'da yapılan böbrek ameliyatlarının % 18 inin gereksizliğinden söz ediliyor. Bu hususlarda devlet denetimi şarttır. (Kamusal denetim). Yasal yetkisi ve bilgi birikimi olmadan laboratuvarların başında bulunan bir sürü hekim vardır. Koruyucu hekimlik konusundaki araştırmalar çok yetersizdir. Bugün dünyada mevcut ilaçların % 80 inin hiç bir yarar taşımadığı inancındayım. Geri kalanın % 30'u da toksik etkilidir.

Önce ilaç üretiyor, sonra bu ilaca yönelik hastalıklar belirleniyor. Bir ilaç 8-10 hastalığı birden tedavi ediyor. Bu nasıl oluyor anlamıyorum. Halbuki hastalığa göre ilaç üretimine geçilmelidir. İlaç üretimine yatırılan enerji ve para patogeneze üretiminde kullanılabilseydi çok daha faydalı boyutlara ulaşırdı.

Amerika gibi gelişmiş ülkelerde Devletin ilaç denemeleri üzerindeki denetimi çok faydalıdır. Onun için araştırmalar Türkiye gibi ülkelere kaydırılıyor. Çok dikkatli olmak durumundayız.

Prof. Dr. Kazım TÜRKER : Türkiye'de 1963 lerde koruyucu hekimlik konusu ortaya atıldı. Patogeneze yönelik çalışmalar yapılırsa hekime ihtiyaç kalmayacak, ilaç endüstrisine ihtiyaç kalmayacak onun için böyle bir konuya girmek endüstri açısından hiçte cazip görünmüyor. İngiltere gibi ülkelerde ilaç denemelerine asla müsaade edilmez. Hiç bir bilimsel dergide bu tip çalışmalar yayınlanmaz. Şayet klinik çalışma ve sadece hayvanlar üzerinde yapılan bir dene-

meysel kurallara harfiyen uyma mecburiyeti vardır. H.Z.İ. Vakfı bu gibi ülkelerde çalışma yapamazlar.

Benim insanım şizofreni de olsa, akıl hastası da olsa hiç bir güç ve kuruluşun kobayı değildir. Çare devletin görevini yapmasıdır. Bu husus anayasada çok açık hükümlerle belirlenmiştir. İlaç sıradan bir tüketim maddesi değildir. Üzerinde her an önemle durulmalıdır. İnsanlarımızın gelişmiş olan ülkelerin hayvanları kadar mı değeri yoktur. Tabib Odaları ve Eczacı Odaları bu işin üzerine eğilmeli ve uyan bakanlık kitlesini uyardırmahdırlar. Bana bu imkanı hazırlayan İzmir Eczacı Odası ve yönetim kurulu üyelerine teşekkür eder yapacağı olumlu çalışmalarda başarılar dilerim. Saygılarımla.

Ecz. Ahmet KARACA : Böylesi önemli bir konuda ilgililerin dikkatini çekmek ve kamuoyunun olaya sahip çıkmasını sağlamak hekim, eczacı ve diğer sağlık elemanları olarak bizlerin önde gelen toplumsal görevlerimizdendir. İzmir Eczacı Odası olarak bu sorumluluk bilinci ile olaya yaklaştık. İnaniyoruz ki hepimizin ortak çabası ile Türk halkının çaresizliğinin istismar edilmesi önlenecektir.